

TARA DE MAINE

GAZETA BILUNARA DE POLITICĂ ȘI DOCTRINĂ

Redacția și Administrația: Cluj, Str. Bis. ort. rom. 5. - Abonament anual Lei 100.

Spre realizarea creditului agricol.

Corneliu Albu.

Semnarea tranșei a doua a împrumutului a dus, însăfârșit la realizarea mult doritului „Credit Agricol. Din totalul sumei de peste patru miliarde lei ce vor intra în țară, guvernul a dispus ca suma de 650 milioane să fie alocată noului institut intitulat „Banca Agriculturii Românești” urmând ca restul până la 800 milioane lei, sumă care formează capitalul inițial, să fie completat de către bănci și particulari. Afară de aceasta Statul, cu toate comprimările făcute bugetului anului în curs, a decis înscrierea unui fond de 50 milioane, el ur. anul să se transforme într'un capitol din ce în ce mai important în bugetele anilor viitori. Pe lângă aceste mijloace sigure, ce-i vor aduce capitalul necesar funcționării ei, Banca va putea emite obligațiuni până la întreitul capitalului social, obligațiuni garantate de Stat spre a putea fi mai ușor plasate pe piața internă și externă. Proiectul întocmit în acest scop prevede între altele ca de împrumut vor beneficia numai acei agricultori cari vor consimți să-și întocmească gospodăriile în conformitate cu dispozițiile ce urmează să fie formulate de Ministerul Agriculturii, în cadrul planului de refacere al economiei naționale, micii agricultori urmând să lucreze pământul pe baza unui sistem quasicolektiv. În acest scop banca va avea latituinea să acorde împrumuturi, cu maximum 12%, chiar și pentru amenajarea gospodăriilor într'un sens mai economic.

Această realizare a guvernului, deși modestă și plutind în echivocuri colectivo-capitaliste e întradevăr o victorie merită să deschidă largi orizonturi agriculturii noastre. Am vrea să credem că Banca Agriculturii Române nu va fi nici decum o a doua ediție a „Creditului Rural”, instituție care servea, în d. una Statului și a micilor cultivatori, interesele unor boeri latifundiați, ci că ea va folosi deopotrivă celor cari frământă gîla, fără deosebire de alte considerațiuni. Sigur că fața de o datorie fonciară de 30—50 miliarde lei, intervenția Băncii va fi deocamdată minimă. Dar reușita ei depinde de atmosfera morală ce va ști să și-o creeze, ea putând fi transformată cu timpul, printr'o isusită administrare, într'o vastă cooperativă cu capital în mare parte versat chiar de aceia ale căror interese e chemată să le apere și să le îndrumeze.

Properitatea băncii devine însă problematică în momentul ce Statul înțelege să intervină direct în economia particulară. O asemenea măsură, teoretic, o socotim admirabil în practică însă ea va întâmpina enorme greutăți. Rămâne de văzut dacă România, prin partidul național-tărănesc, reprezentantul ei cel mai firesc, va avea curajul să se încadreze în ritmul unei vieți sociale ce se anunța de pretutindeni energică și creatoare sau, prin intrările meșteșugite ale antreprenorilor politici, inițiativa, atât de sănătoasă, va degenera într'o meschină instituție burgheză

Ardealul și democrația.

Dr. Victor Jinga.

S'a încercat să se explice sentimentul și acțiunea democratică a Ardealului prin invocarea anumitor episoade istorice în cari mulțimea românească s'a răscolat pentru apărarea unor drepturi ori impunerea unor deziderate; adevărat, atunci când s'a făcut o răsmeriță — chiar dacă ea a fost îndreptată și contra grofilor unguri și protipendadei românești, — când s'a adunat lumea în cutare loc, sau a fost cineva tras pe roată s'ar fi făcut democrație. Această argumentare „istorică” este falsă, superficială, chiar dacă am găsit-o, nu de mult, și într'o revistă tinerească.

Viața democratică nu pot avea decât popoarele libere; cele oprimate fac naționalism, iredentism, conspirații, solidarism, etc., dar nici decum democrație. Democrația este de esență politică și unde mulțimea nu participă liber și conștient la viața publică nu se poate vorbi de democrație ci cel mult de demofilie.

Ardealul românesc nu a avut, nu a putut avea o viață democratică. Formațiunea sa politică — cât privește pe Români — este incompletă, neprecisă. Marii luptători ai Ardealului au avut — e drept — o concepție eroică a vieții; lupta lor a fost de apărare, de conservare națională. *Revendicările sociale, luptele politice de idei, conflictele de interese economice, erau dominate și înnoșite de acțiunea încordată pentru afirmarea drepturilor și potențarea conștiinței naționale.* Și a fost bine că a fost așa; numai pe acest drum se putea, atunci, merge cu folos.

Punctul de plecare al democrației ardelenesti nu putea fi decât după 1919. Și în ce putea consta această inițiere în gândirea și practica democratică?

În fotoliile cartii se vor cocoța câțiva dintre cei streini de necazurile și aspirațiile celor mulți.

Deaceia guvernul va trebui să se decidă pentru unul dintre cele două sisteme în spiritul cărui sa administreze apoi Banca agriculturii. Un compromis e un regres și nu de acesta are nevoie agricultura românească.

Partidul național ardelean a trebuit să fie supus unor transformări radicale; din vas de război el trebuie amenajat pentru liniile de cursă lungă ale gândirii unor vremi noi. N'a lipsit bunăvoința și nici oarecare rezultate concrete. Dar, între timp, lumea trecuse del roata de apă la curentul electric, dela ștafetă la deslegarea tainelor undelor vibratorii.

Perioada de naționalism exclusiv a fost refractară dezvoltării spiritului critic și discernământului în cultura și civilizația românească de dincoace de Carpați.

Formarea unui spirit, a unei opinii democratice, presupune desbaterea largă și liberă a problemelor vieții publice, exercitarea nestânjenită a drepturilor cetățenești.

Perioada de democratizare a Ardealului coincide cu aceea a luptei înverșunate pe care partidul național de dincoace și cel țărănesc de dincolo l'nceput și unite mai pe urmă, a trebuit să o ducă contra oligarhiei și coteriei pentru a impune în viața publică câteva norme elementare absolut necesare dezvoltării unui spirit democratic. Și a fost luptă grea, eroică, unică în viața politică a țării; va trebui continuată cu egală intensitate.

Democrația este în Ardeal abia l'nceput; are, aci, teren prielnic. Ea va fi viabilă atunci când înțelegerea problemelor sociale, politice și economice va fi răspândită, când prejudecățile trecutului vor dispărea, când revendicările vremii noi vor fi susținute de mînti și inimi călite în frământarea ideilor mari de gândire politică europeană, gata a accepta riscurile progresului elaborat azi în laboratorul de experiențe sociale al răsăritului și apusului Europei și în Americi.

Să luăm însă seama. *Democrației industriale — hibridă într'un Stat de plugari — să-i opunem realitatea democrației rurale; în țările agricole, tirania claselor sociale minore, fie de stînga, fie de dreapta, nu trebuie tolerată.* Va ști oare Ardealul și cu el țara întreagă, să deosebească, să aleagă?

Un oraș infect.

Trăind mai multă vreme în Cluj, fără să vrei ai impresia că un blestem străvechiu apasă asupra acestui oraș. Dela localul primăriei, care în interior îți face impresia unei pușcării, până la infectele clădiri și curți din orașul vechiu și din spatele Teatrului Național, peste tot ești cutremurat de un fior rece: fiorul umezelii, murdăriei, întinericului și al insalubrității.

Trecând pe străzi primăvara, toamna și iarna, ești sortit să înoți în noroiu chiar și pe trotuare. Nu mai vorbim de mizeriile veei, când nouri de praf te înecă, te sufocă.

Dacă te gândești, că în acest cuibar de insalubritate și de boli este forțată să petreacă cea mai plăpândă parte a vieții o armată întreagă de tineri intelectuali, viitorii conducători ai neamului, precum și cei aproape 100 mii de locuitori, numai atunci îți dai seama de indolența criminală a municipalității de totdeauna.

Răspunderea cade în primul rând asupra profilor de eri, cari, deși se laudă și se laudă cu un sistem administrativ și gospodăresc model, n'au făcut nimic pentru civilizarea acestui oraș. În al doilea rând răspunderea apasă asupra municipalității dela unire încoace, care îți face impresia că e în permanență absentă dela datorie. Vinovați sunt și cetățenii cari nu știu să reacționeze.

Dacă n'ai citi prin gazete că avem 4 ajutoari de primari, că bugetul comunal însu-mează zeci de milioane și că numărul funcționarilor municipali e destul de mare, nici n'ai crede că e o administrație comunală; fiindcă rodul unei preocupări serioase gospodărești, precum și rezultatul unor cheltuieli de zeci de milioane nu se vede nicăiri. Când mai auzi și de deficitul bugetar al orașului, te cuprinde revolta.

E ceva bolnav în gospodăria orașului. E nevoie de un bisturiu cât mai ascuțit, de o energie autoritară care să impură.

Până atunci spectrul mizeriei va pluti neturburat și amenințător peste orașul nostru cu aspect de barbarie.

Gh. Dragoș.

Pentru apărarea "democrației."

Un recent ordin sosit la Prefectura județului Cluj, ca de altfel la toate prefecturile din țară, pretinde reprezentantului local al guvernului să invite pe dnii parlamentari să se prezinte de urgență la București pentru a lua parte la lucrările Camerii Ordinul „invită”. Dar dacă cei avizați n'ar binevoi să se prezinte atunci probabil un nou ordin va indica felul cum domniile lor trebuiesc trimiși în Capita. Mărturisim, că la o asemenea măsură, de ultima oră, nu ne-am așteptat. Dar din momentul ce ea a fost luată înseamnă că era necesară. Și este trist. Trist pentru că parlamentarii naționali-țărăniști sunt mandatarii liberi aleși ai celor mulți și necăjiți, trist pentru că acum când țara trece prin impasuri atât de grele, parlamentarii ar trebui să fie acolo unde se debate și se iau hotărâri și iarăși trist pentru că în felul acesta se compromite ideea de democrație, câștigând teren acțiuni subversive cari în actuala situație credem că sunt departe de a garanta o normală dezvoltare poporului nostru.

Democrația românească e prea tânără pentru ca să poată fi abandonată nepăsării. De aceea credem că circulara Dlui Mihalache se va opri la prima edițiune, parlamentarii național-țărăniști trebuind să înțeleagă că pa-tidul se poate menține și afirma numai printr'un strâns contact cu masele și printr'o rodnică activitate de ansamblu în Parlament.

Mărul discordiei.

Acordul vamal austro-german a fost realizat. Acest fapt a produs o inexplicabilă surpriză numai în sferile diplomatice, noi cetățenii de rând bănuind demult o asemenea realizare. Avea n — și dece n'am mărturisit-o — impresia că față de rassa germană s'a făcut o mare nedreptate, că la Versailles s'a dictat o pace prea subiectivă și că art. 6—13 din faimosul pact-program al lui Wilson, care cristaliza acel admirabil „principiu al Naționalităților” a folosit numai învingătorilor.

Într'adevar în baza acestui principiu națiunile de peste tot au fost eliberate. S'a cântat atunci un imn de bucurie spontană la care Austria și Germania au fost împiedecate să ee parte, interese politice cerând desbinarea lor și pe mai departe, aceasta ca o condiție sine qua non a menținerii echilibrului european. Aliați au făcut nenumerate efortări pentru cimentarea acestei stări de lucruri și prin însăși protocolul din 1922, dela Geneva, Austria care a solicitat și obținut un împrumut internațional de refacere, a fost obligată „să nu întreprindă nimic ceeace iar putea atinge independența politică și economică”. Atât timp cât a fost nevoie tratatele și convențiile au fost respectate. De atunci, în special Germania, (cazul Ungariei aci nu interesează) și-a permis să discute, prin glasurile autorizate ale Dlilor Treviranus și Hittler, primul reprezentatul oficial cel de-al doilea al însuși poporului german, — destul de vehement valabilitatea actualelor fruntării, să se erijeze în apărătoare a minorităților oprimate și să mediteze la un nou Zollverein care ar duce la Anschluss-ul celor două țări, Germania și Austria, locuite de acelaș popor, fapt care nu ar fi deloc în contradicție cu fondul etic al pactului wilsonian ci numai cu forma lui.

Asupra momentului ales pentru o acțiune atât de îndrăzneată s'a speculat cu adevărat tact teutonic... Incepând dela 1928 Europa suferă de febra federalizării. S'a vorbit și se vorbește de federalizare totală, s'a accentuat necesitatea unui bloc latin și a altuia slav; a unei confederații balcanice și al unui bloc al statelor agrare. Și toate acestea isvorite dintr'o sinistră realitate peste care plutește duhul foamei, dezechilibrul moral și lumea nouă ce se ridică amenințătoare dincolo de Nistru. Dar statele unite ale Europei par încă multora o utopie. Prea e multă vrajbă pe Continent ca să poată înmugufii pacea. De aceea chiar Dl Briand și Dl Jean Bonafous a recomandat federalizări parțiale, bazate pe interese locale, aceasta fiind singura soluție care ar putea duce apoi la Unirea cea mare. Un început parțial trebuia deci făcut. Că Germania a fost aceea care l-a realizat prima oră nu e o simplă întâmplare ci o minunată

folosire a împrejurărilor care ne fac să ne amintim zâmbind de unirea Principatelor române.

Anschluss-ul va determina desigur importante schimbări în politica internațională. Dar ținând seama de agitatea opiniei publice din Franța, Polonia și de aceea a Micii Înțelegeri în special, obsedată de Mitteleuropa lui Naumann, realizarea lui în loc să se facă sub adumbrirea ramurei simbolice de maslin e mai de grabă un măr al Discordiei aruncat ironic în arena frământărilor politice ale acestui Continent, unde omul s'a dovedit a fi de prea puține ori coroana creațiunii.

Să fie Parisul Paris care judecând sentimental a grăbit prăbușirea Troiei?! Ironia ar fi prea crudă pentru Franța care sintetizează aspirațiile, mai mult sau mai puțin sincer, ale unui început de secol și deosebit de îngrijorătoare pentru viitorul Europei.

C. DRĂUȘANU.

Sunt șomeur.

Nici nu-i așa de mult decând cuvântul șomeur era un cuvânt științific la noi în țară, cunoscut numai de aceia cari se ocupau cu descoperirea și identificarea legilor economice. Azi, spre nenorocul nostru și mai ales spre nenorocul acelora cari sunt în această situație, numele tehnic al lipsei de lucru s'a popularizat până n cele mai îndepărtate și obscure sătulețe și cătune ale țării noastre. E suficient să stai câteva zile la țară pentru ca să te convingi. Ei hoinăresc, spre exasperarea țărănilor noștri, cari deși darnici, miloși și ospitalieri din fire sunt îngroziiți de numărul mare de cerșetori întregi și sănătoși, cari s'au adăugat la cei câțiva orbi, schiopi, surdo-muți ce trăiau din mila sateilor.

Povestea acestor cerșetori, produși ai lumii moderne, e scurtă, laconică, tristă, înduioșătoare și mereu aceeași: „sunt șomeur. am lucrat în cutare oraș mare, am nevastă și copii cari trăiau din munca brațelor mele, am fost dat afară din lucru, am stat zile întregi să-mi capăt în altă parte și n'ama găsit, am auzit că la ... și aici îți indică un colț al țării noastre, s'ar găsi ceva de lucru și am plecat pe jos, vin de două săptămâni, mi-e foame, miluiți-mă cu o bucată de pâine”.

Zdrențele care-i servesc drept îmbrăcăminte, ținuta sfioasă și timiditatea cu care vorbește, fața suptă, scofălcită care ca o emblema a mizeriei e străbătută de dungi de tristețe și ochii plini de desnădejde în cari licărește o ciudată și înfiorătoare speranță la vederea codrului de pâne, te edifica imediat că n'ai de a face cu un șarlatan, care din lene a recurs la viața de cerșetor ci cu un năpăstuit al sorții, bătut și învins de cele mai cumplite vremi.

În orase povestea e aceeași, făcând cațiva pași spre periferie — unde ochii poliției sunt mai puțin vigilenți — te întâmpină aceleași victime ale lipsei de lucru, cu singura deosebire că în loc să-ți ceară o bucată de pâne, îți cer cinci lei pentru a-și o procura ei, adăogând invariabil că n'au mâncat de două zile.

Când te gândești la datoritiile colectivității față de acești exheredați ai sorții și mai ales când știi câte întreprinderi mari de utilitate publică de maximă importanță și așașteaptă de ani și ani de zile începutul, te cuprinde jalea...

L. Dănsoreanu.

Studentii ardeleni la București.

Acum doisprezece ani. Zori de primăvară — cea dintâi primăvară a neamului românesc întreg — vestitoare de timpuri noi și mai bune, de bucurie și iubire frațească, de prosp ritare și progres. Multe din nădejile de-atunci s'au spulberat; și le stea — piatră groa — pe conștiința celor cari ar fi putut contribui la realizarea lor și nu au făcut-o.

Atunci s'au dus la București, la învățatură înaltă, o seamă de tin ri ard leni, din in-
dunul și cu ajutorul Consiliului Dirigent. Au fost primiți cu căldură și dragoste, cu brațe deschise larg și sincer și cu ochi înrouați de lacrimile bucuriei. Zile de sărbătoare e neuitate, pentru cari se păstrează vie amintire și recunoștință.

S'a pus la dispoziție cămin, cantină, s'au dat ajutoare, tot felul de înlesniri și sprijin. Acum tânărul ardelen, nestingherit de nimeni și fără griji apăsătoare, se poate apropia în voie de izvorul curat al cuitu ei românești, întarindu-se cu apa vie a lui, pentru ca, întors acasă, să poată fi folositor colțului său de țară. Avea, apoi, posibilitatea și ocaziunea de fiecare zi, ca chiar în inima țării, unde pulsează mai activ întreaga viață românească, să cunoască și să se adapteze la mentalitatea și spiritul specific al nației, mentalitate și spirit, peste cari mediul, cultura și influențele streine din provincia lui au greiat, uneori, caractere streine, iar prin contactul zilnic cu studențimea din Vechiul Regat, sa se realizeze cunoașterea, încrederea și iubirea reciprocă, precum și identitatea în gânduri, sentimente și aspirații.

Majoritatea acelei studențimi ardeleni ne-a făcut cinste la învățatură; i r adaptarea s'a făcut în întregime, în ritm mai rapid, sau mai lent, după cum fondul sufietesc și intelectual al fiecăruia a fost mai mult, sau mai puțin influențat de medii streine. Chiar și cei mai înfocați admiratori ai culturii germane și maghiare s'au convins în scurt timp, că și noi avem instituții și oameni de cultură și manifestațiuni ale geniului românesc, cari nu s'ar rușina să stea alături cu ale altor națiuni mai mari și cu trecut cultural mai vechi. S'au legat prietenii trainice, dispărând orice deosebiri fundamentale de mentalitate; granițele de pe culmea Carpaților au fost uitate cu totul.

După deschiderea Universității din capitala Ardealului, la București conti uă să se ducă mai mult cei din județele sudice ale Ardealului, ca i sunt — ba au fost chiar înainte de Unire — aproape unificați. Iar la Cluj încep să vină studenți din V. Regat.

O politică de realizări practice — în acest domeniu — ar trebui să favorizeze intensificarea schimbului de studenți: cei din Vechiul Regat să vină în număr cât mai mare la Cluj, iar cei din Ardeal — în special cei din părțile centrale și nordice — să meargă la București, sau chiar la Iași. Iar înainte de a se risipi bani pentru burse în streinățate — burse acordate de cele mai multe ori după criterii, cari n'au nimic comun cu școala — să se acorde burse pentru continuare de studii, sau specializare la o altă Universitate din țară. Iar, dacă acele burse pentru „studii în s rânățate“ sunt acordate pentru plimbare, beneficiarul să fie obligat a se plimba la noi în țară. Avem și noi locuri și oameni de văzut.

Așa, poate, ne vom mai întâlni pretinși intelectuali, cari se laudă, că n'au văzut și nici nu vor să vadă, Capitala și Vechiul Regat.

Dr. Aurel Gociman-Oltuz.

Pesimismul tinerimei se aseamănă cu acele înghețuri de primăvară cariucid fructele, în floare.

*

Arborii bătrâni țin mai mult umbră decât dau rod.

Partidul țărănesc bulgar.

Luptătorul și martirul Stambolinsky.

În 9 Iunie a. c. se împlinesc opt ani dela asasinarea mișelească a marelui țaran bulgar, fost prim-ministru, A. Stambolinsky. Asasinarea acestuia om a depășit cadrul comun al asasinatelor balcanice; Stambolinsky a fost cel mai neindurat luptător pentru țărănimea bulgară și una din cele mai proeminente figuri ale mișcării țărănești internaționale.

Pentru Stambolinsky, guvernarea țărănească nu era o formulă seacă ci un program vital, plin de forțe robuste. Țărănimei, el îi atribuia nu numai un rol politic egoist ci și un rol social regenerativ.

Bulgaria n'a devenit un adevărat Stat bulgar, decât sub guvernarea lui Stambolinsky. El a lucrat pentru pace înăuntru și în afară; democrația lui de mână tare a oprit Bulgaria să cadă în haosul luptelor sociale și a crizelor economice de după război.

Guvernul Stambolinsky, printr'o legislație fără pereche, a impus munca obligatorie, a îngrădit și a asigurat foloasele muncii țărănești, a înființat la sate și orașe mari cooperative, școli populare agricole a impus ritm energic în viața întregii Bulgarii.

În politica externă, Stambolinsky a susținut ideea păcii, respectarea fidelă a condițiilor impuse de tratate și strângerea raporturilor cu Jugoslavia în vederea creerii unei Uniuni a tuturor popoarelor slave din Balcani.

Politica energică a lui Stambolinsky, strica, însă, multe rosturi și socoteli; o coalitiție a

ofițerilor țarului, a trupelor macedonene și a burgheziei i-a hotărât sfârșitul; țaranul Stambolinsky, prim-ministru al Bulgariei, înversunatul luptător pentru cauza țărănească, a fost asasinat în goană, pe câmpuri.

Dar Stambolinsky, fondator al partidului țărănesc, i-a rămas șef chiar și după moarte; tot mai mult și celelalte clase so iale, înafară de țărani, își dau seama de marea pierdere pe care națiunea bulgară a suferit-o prin moartea lui.

Astăzi, marea majoritate a poporului bulgar este organizată în partid țărănesc; acest partid proclama că adevăratul izvor al vieții este pământul și poporul care îl lucrează, că pământul trebuie să aparțină aceluia cari îl lucrează, că plugarii au nevoie de pace, că fiecare trebuie să muncească, că munca fizică trebuie să fie respectată, că luptele de clasă trebuiesc lichidate, că societatea nu trebuie să aibă nici exploatați nici exploatați, că scopul final trebuie să fie constituirea Statului Cooperativ al cărui ideal suprem să fie pacea cu toată lumea, fraternitatea. Marele Stambolinsky și-a împletit destinul cu acela al țărănilor bulgari și prin ei cu acela al țărănilor de pretutindeni, partidul țărănesc bulgar, fără preget, urmează calea arătată de țaranul Stambolinsky.

Dr. V. J.

Pe frontul țărănesc.

TĂRANII, LA PUTERE, ÎN ESTONIA. Noul cabinet estonian constituit prin coalitiția țărănească și socialistă are ca centru partidul țărănesc, al cărui șef, d. G. Pafts, a devenit președinte de consiliu. În virtutea constituției estoniene, președintele consiliului este în același timp șef al Statului. Partidul țărănesc deține în acest minister și ministerele agriculturii, internelor și justiției.

ÎN CAMERA FRANCEZĂ. Ședința dela 11 Martie, la discuția bugetului Instrucțiunii d. deputat J. Cels: „Eu am constatat la Universitate și la Școala normală că rezervorul inteligenței îl constituie, în Franța, țărănimea.

D. Ed. de Warren: Foarte bine!

D. Ed. Herriot: Să nu excludeți, dle Cels, pe muncitorii dela orașe.

D. J. Cels: Eu nu exclud pe nimeni. Însă dacă dvs. consultați lista tuturor creierilor mari ai Franței, veți vedea că ele aparțin — în marea majoritate — oamenilor fii sau nepoți de țărani, deci oamenilor a căror origine este lângă pământ.

FUZIUNEA PARTIDELOR TĂRĂNEȘTI ÎN POLONIA. La 15 Martie a. c. au fuzionat, însușindu-și un program comun, cele trei partide existente până atunci în Polonia: partidul Piast, cu tendințe moderate, Wyzwolenie, sau partidul emancipării, mai avansat și anticlerical și Partidul țărănesc independent, cel mai radical. Aceste trei grupuri aveau ca șefi pe dnii Witos, Malinowski și Dombksi.

Forțele țărănești asitel divizate, desorientate pe țărani cari nu-și puteau da bine seama de deosebirile lor doctrinare; era deci firesc ca ideea fuziunii să prindă repede. Astăzi partidul populist (Stronnictwo Ludowe), a grupat cele trei blocuri sub preșidenția dnii Witos. Programul noului partid prevede prelnarea pământurilor marilor proprietari prin anuități pe termen lung, privitor la biserică și Stat „un regim, conform constituțiunii în vigoare“, formula vagă, și

„o politică de toleranță“ față de minorități. Mișcarea țărănească și-a refăcut deci unitatea pe care o avea în Polonia îndată după război.

INTERNATIUNALA PARLAMENTARĂ AGRARĂ. Deputații agrarieni din parlamentul din Budapesta au primit o scrisoare din partea grupului agrarian din Camera franceză prin care îi invită să intre și ei în grupul internațional al parlamentarilor agrarieni, care se organizează acum. Inițiativa a pornit dela cei 90 de deputați agrarieni francezi și urmărește organizarea de legături între agrarieni din diferitele parlamente, fără deosebire de partid.

A apărut Nr. 13—14 din

„FLAMURA VERDE“

organul central al Tineretului național-țărănesc, cu următorul cuprins:

Tineretul nu e o fantomă — Dan Alecu.
Creditul agricol — Vlad Dimitriu.
Șomajul — V. Godeanu.
Ideal nou — V. Marin.
Frământările noastre — H. Blazian.

Precum și un bogat material informativ privitor la mișcarea politică a tineretului.

Primum la redacție gazeta „Secuimea“ organ independent de apărare al intereselor românești din județul Odorheiu. Scrisă de un grup de harnici intelectuali și debătând sincer problemele locale, „Secuimea“ înseamnă un pas mai mult pentru afirmarea românismului din acea parte a țării.

Răspândiți

„TARA DE MÂINE“

C O N S T A Ț A R I

D-l Mihalache și programul. La o confătuire a majorităților d-l Mihalache a spus — între altele — că realizările guvernului de azi, nu pot fi anchilozate în carapacea programului partidului național-tărănesc. Este bine că se facem amintire de program cel puțin atunci când el nu poate fi realizat. În ultimii doi-trei ani ideile politice, sociale și principiile de organizare economică au evoluat extrem de repede. Principiile și programul votat de congresele extraordinare pentru ratificarea fuziunii partidelor național și țărănesc la 10 Octombrie 1926 trebuiesc revizuite. Să recunoaștem că am fost surprinși de evenimente fără să avem un program bine precizat în care să le încadram, de aceea în multe probleme mari am avut numai soluția cutărui sau cutărui fruntas al partidului iar nu a partidului însăși. Și câte neajunsuri provin de aci! — Ar trebui convocat un mare congres al partidului în care să se dezbată amplu principiile și programul în lumina ideilor și necesităților actuale și ale viitorului apropiat. Marile articole politice — parafrază pe un gânditor de seamă — în la principiile mai mult decât la urmările lor, la idei mai mult decât la persoane. Partidul național-tărănesc să fie pas cu vremea ca să nu rămână, să nu îmbătrânim.

Ofensiva liberală. Orice zi de guvernare național-tărănistă adaugă o picătură în paharul de otrăvă pe care partidul liberal va trebui să-l bea până în fund. Acest partid hibrid în structura socială a țării și anarhic în cadrul larg al ideilor politice ale vremii anunță o ofensivă; unii spun că chiar au și început-o.

A porni la atac cu capetele pustiite de gânduri, cu lozinci răsufiate, cu tirade patriotice și pomelnice ale sacrei familii, este cel puțin o inconștiență, astăzi, când din o adâncă frământare de idei se elaborează tiparul unei vieți noi, a cărei prevestire liberalii români nu o simt și a cărei existență nu o vor înțelege. Vremea liberalismului de pretutindeni a apus, falsul liberalism român îi va urma.

Stăzi, ofensivă liberală? Tineri cari v'ați legat la ochi cu cărpa liberalismului, svârșiți-o, proptiți capul în mâini și întrebați-vă conștient dacă în calea pe care ați upucat veți găsi lumina viitorului ori epavele trecutului.

Un partid „descendralizat”. Evoluția partidului liberal este foarte interesantă. D-lă des otismul centralist al lui Ion și Ionel Brătianu, în acord cu principiile moderne de organizare, partidul liberal și-a elaborat — și se pare că nu a terminat încă — căpetenii districționale cari trag în toate părțile. La Iași s'a proclamat d. Gh. Brătianu, în Capitală d. J. T. Florescu, în Bărăgan d. C. Banu. Sunt deci înalcații că d. Duca se va instala la Vâlcea și că „marele”, „istoricul” partid liberal va continua să „progreseze”.

Scriitorii de stânga. D-l André Billy, radical, a scris în ziarul „Oeuvre”:

„Se aude mereu spunându-se că, în totalitatea ei, Franța este radicală. Lucrul este adevărat. Ei bine, desfid totuși să se o ție de a un scriitor francez să facă o profesie de credință radicală. Când, la o întrunire de confrăți, începem să vorbim de pre poit că, n'am decât să mărturisesc că sunt radical pentru a avea un succes de hilaritate. Cei de față pufnesc nu mai de cât în răs”.

Ziarul radical „La République” răspunde: „Radicaliți apăra ideii și o menți aceia n'au decât ambițiuni. Radicalismul apăra moștenirea revoluționară și oamenilor aceloră nu le place decât să se plece până la pământ în

fața primului venit, în speranța că li se va arunca un os împreună cu un bilet albastru, totul legat cu o panglică roșie sau violetă (adică o decorație. Nota noastră).

„Oamenii acela cred că radicalismul nu mai e sic. Cei mai mulți intelectuali au devenit oameni de casă ai unei amite burghezie reacționare. Ei nu mai sunt capabili să exprime vesele, idealurile sau mâniile poporului. Avem scriitor, dar nu n'ai avem literatură”.

„La République” are dreptate. Să ne gândim și la snobii noștrii scrii orași înhămați la căruța reacționarismului. Ne-ar trebui și nouă câți mai mulți scriitori de s'ânga.

Dan Străjescu.

Conferența grâului.

La Roma ministrul agriculturii românești, dl Virgil Madgearu a ținut un viguros și apreciat discurs, spunând între altele:

„În numele țărilor exportatoare de cereale din Europa orientală și centrală declar că, stărnuim a cere clauza preferențială. Fără a considera clauza preferențială ca o soluție ideală, ea este totuși singura practicabilă și realizabilă.

Dacă se refuză mai departe această clauză, pentru țările noastre nu rămâne decât o alternativă:

Sau crearea unei înțelegeri economice regionale, și noi socotim primejdioasă această soluție din punct de vedere politic pentru că divizând Europa în blocuri economice, lucrăm contra păcii; sau să adoptăm metode de politică mercantilistă, îndreptându-ne către antahia economică, cu consecințele sale, adică industrializarea forțată a țărilor noastre și reducerea standardului de viață al populațiilor noastre. Țăranii noștri au posibilități nesfârșite de a-și restrânge nevoile.

Mă întreb însă dacă o asemenea soluție ar putea fi favorabilă pentru însănătoșirea economică a Europei și pentru consolidarea păcii. Căci pacea nu este un ideal care se propagă, ci o operă care se inițiază. Dacă țările de peste ocean, cari ne recomandă pacea, o doresc cu adevărat și sincer, atunci să ne întindă mâna. Dacă însă refuză, atunci vom fi siliți să reexaminăm problema crizei agricole pe planul european, în cadrul Societății Națiunilor”.

La deschiderea conferinței dl Mussolini a spus: „Abundența grâului nu trebuie să apese pe destinal popoarelor, ca un blestem, ci să fie invocată și binecuvântată ca una dintre recompensele cele mai consolatoare, care ar putea fi acordate pe pământ storfării seculare și răbdătoare a neamului omenesc”.

Internationala parlamentară agrară

Budapesta, 7 — Deputații agrarieni din parlament au trimis o scrisoare din partea grupului agrarian din Camera franceză prin care îl invită să intre și el în grupul internațional al pa lamen arilor agrarieni, care se organizează acum. Inițiativa a pornit dela c. l. 90 de deputați agrarieni francezi și urmărește organizarea de lături între agrarieni din diferitele parlamente, fără deosebire de partid.

Dela Redacție.

De lipsă de spațiu articolele primite la redacție și scrise în cadrul programului nostru vor apare în numărul de Paști al „Țării de Mâine”.

Numărul de Paști al „Țării de Mâine”, va apare în sese pagini Vineri în 10 Aprilie.

Iarăși libertatea Presei.

Puțin câte puțin ni se răpesc toate libertățile. Democrația își pierde cu încetul și cele câteva elemente priincioase dezvoltării sale, i se taie una câte una crengile pe cari caută să urce sus spre înălțimi.

Dăunazi alegerile dator te sufragiului universal s'au dovedit ineficace. Azi controlul „aleșilor națiunei” e aproape inexistent și mâine gurile noastre ca pâniile cari adună glasurile mulțimii, vor fi infundate.

Să fie oare porunca vremii? Să fie o dorința ascunsă și înțeleaofa a regelui? Sau poate rezultă din îndelunga chibzuiala a sftnicilor sai? Dacă socotiți că e porunca vremii apoi e încă socotesc că e ultima sfortare a ei de a mai menține cătușele formelor apuse, cum frigul care ne biciuște obraji cu plezne de foc, vă asigur e ultima sfortare a iernii recalcitrante. Ș'apoi regele nostru e un rege democrat care și iubește poporul și ține să-i asculte opinia mai mult decât a celor câțiva particulari, proprietari de gazetă sau trusturi, cari au interesul să pună calușul. Cât despre sftnicii Lui, mai ales cei cari au să urmeze după cei actuali (pentru că pe seama lor a născut ideea legii despre care este vorba), le aplic epitetul cu care pămuisse H. Heine într-o carte a sa nescriind la capitolul XXI. „Censorii Germani” altceva, decât câteva pagini de punte (...) și la sfârșit: *neghiobi*

Dacă pledez pe lângă cea mai nestăvilită libertate a presei și dacă votul meu, deși nu sunt ales al națiunei, îl dau cu toată convingerea împotiva acestei legi e pentru că libertatea și toleranța este semnul distinctiv al superiorității al culturii. De acest fruct deliciis, pe care l-a descoperit omenirea în paradisul creșterilor sale, se pot bucura numai popoarele ajunse la un înalt grad de cultura și civilizație. Spunea cineva că intoleranța este un fenomen specific semitismului, cătă vreme libertatea și mărimea este bogăția inerentă sufletului arian. Și dacă țiganii au deplăns multă vreme robia de sub care au fost eliberați, nu însmnează că trebuiau ținuți în robie pana când sub însăși jugul întunecimii ar fi putut ajunge să se lumineze. Pentru că să se înțeleagă odată, că progresul culturii și al democrației îl aduce libertatea mare și toleranța: înalta înțelegere a celor puternici pentru sufletul și mintea celor neputincioși. Numai cele mai mari delicii ale libertății, a rui și lumina caldă a soarelui vor putea da aștere florii or alese, cari vor fi instituțiile societății viitoare.

Nu pot termina acest elogiu al libertății și nu pot să nu-mi exprim parerea mea de rău de a nu fi putut aduce un imn libertății, fără să fac apel tuturor intelectualelor recrutați la munca scrisului periodic voi toți cari luptați și scrieți pentru adevăr, voi adevărați deputați ai națiunii, voi care luptați împotriva presei mincinoase și coritoare de caluși, nu încetați o clipă de a întreține focul adevărului cu flacăra pură a chemării voastre și de a lupta pentru cinstea și demnitatea presei. Dacă doriți să nu piară civilizația acestei țări, nu încetați o clipă să luptați pentru libertatea gândului și a scrisului. Altfel voi înșivă veți ajuta să vină sclavia scrisului în această țară unde gazetele au și ajuns să fie stăpânite de câțiva particulari. Și îndată ce în fața protestelor voastre prelungi, ecou al scâncetelor mulțimii ahitate după libertate, se vor asocia în forma de trust ri: tirania e gata. Și dacă nici spectrul implacabil al tiraniei nu vă înspăimântă, apoi nu mai am nici un argument.

Oscar Iianu.

Culoarea simbolică a partidelor țărănești (agricole, agrare, etc.) este verdele